

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrd Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag „Akersveien 5 1, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHOLD: «Vår lutherske arv». — «Ve det land -». — Pave Pius XI hedrer professor V. Bjerknes. — Bibelen i alle katolske hjem. — To østerrikere - Hitler og Schuschnigg. — Fasteprekener i Oslo. — Herhjemme. — Trekningsliste. — Fastemandat 1938.

„Vår Lutherske arv.“

Bemerkninger til et festskrift,

Av A. J. Lutz.

Reformasjonsjubileet har ikke fremkalt den bølge av begeistring i Norge, som pleier å gå over et folk, når minnet feires om ting som nasjonen føler sin skjebne knyttet til. De offisielle festligheter med prekener og taler — undtagen prof. Kolsruds foredrag i Aulaen — er allerede glemt, og skjønt vi katolikker hadde grunn til å føle oss krenket av mange ord som falt i lutherske kirker, vilde vi allikevel glemme hele tilstelningen vi med, hvis Norges lutherlag ikke hadde satt et minnesmerke over den i form av en bok: «Vår lutherske arv». Flere av de bidrag den inneholder er det adskillig godt å si om. Men dette besørger nok den protestantiske presse. Derimot er det en hel del å utsette på andre, og det må nok vi katolikker selv sørge for.

Den viktigste oppgave var den å forklare forskjellen mellom den katolske opfatning av frelsen og den lutherske. Alle andre motsetninger bunder i denne oprinnelige konflikt. Det er professor Ihlen som har skrevet utredningen om det. Dessverre er den i det vesentlige mislykket, for hverken Luthers lære eller den katolske er riktig gjengitt.

«Luther», sier Ihlen, har tatt kraftig avstand fra den katolske Kirkes pelagianisme og semi-pelagianisme, d. v. s. fra den opfatning at frelsen kommer i stand ved en sterkere eller svakere samvirken av den naturlige menneskevilje med Guds nådes virksomhet i menneskesjelen. Og han har i motsetning hertil oppstillet sin ofte misforståtte og av ham selv neppe helt klart utformete lære om den bundne vilje». Luthers mening i boken «de serve arbitrio» (om den trelbundne vilje) skal efter Ihlen i det vesentlige være den «at det kristelige

livs grunnlag — syndsforlatelsen — og det kristelige religiøs-moralske liv kommer ikke i stand ved et kummerlig kompromiss og samvirke mellom våre egne naturlige viljekrefter og Evangeliet, men det kristelige liv leves helt på sin egen grunn og ut fra de ved Kristus givne livskrefter, i et sinn som er ydmyket og omsmeltet og opreist ved syndsforlatelsens nåde».

Hvad vil dette si: «det kristelige liv leves helt på sin egen grunn»? Meningen er vel ikke at det svever mellom himmel og jord uten å bo i et subjekt. Og subjektet kan bare være mennesket. Vi har altså her læren om en livsenergi fra Kristus som blir tatt imot i menneskesjelen og virker livgivende i dens indre; m. a. o. vi har den katolske lære om den helliggjørende nåde. Spør hvilken som helst katolsk teolog, spør hvilket som helst barn som kan sin katekismus om hvad den helliggjørende nåde er, svaret blir: En overnaturlig livskraft som Kristus har fortjent og meddeler oss for at vi skal bli Guds barn og arvinger til himmelen.

Dette skal altså være «hovedsaken, den åpenbare praktiske hovedsak» i Luthers hovedverk! En absolutt feiltolkning! Den lære at frelsen består i et virkelig livssamfund med Jesus Kristus er helt fremmed for Luthers teologi. Jesu frelsesverk skaper ikke nye livsenergier i sjelen; det har bare den virkning — for det jordiske livs vedkommende — at Kristi rettferdighet ved en slags juridisk fiksjon blir oss tilregnet. Så lenge vi lever på jorden er vi under syndens herredømme. Vår seir over synden består ikke deri at Gud tar bolig i oss og at vi i kraft av en overnaturlig energi kan overvinne de onde drifter, men i at vi ikke blir dradd til

ansvar for vår synd, når vi ved troen tillitsfullt overgir oss til Guds barmhjertighet og ydmykt innrømmer syndens makt. En absolutt visshet herom kan vi imidlertid aldri få, ti det er mulig at den «skjulte Guds vilje» i forveien har dømt oss til den evige fortapelse. Luther tenker sig nemlig en indre motsetning i Guds vesen. Apenbarings Gud lover oss frelse og salighet; den skjulte Gud derimot kan ha evig besluttet ikke å bry sig om sitt løfte i Bibelen. En tanke så uhyggelig at man ikke vover å dvele ved den. Dette er Luthers lære i «de servo arbitrio». Undres på hvordan prof. Ihlen kunde misforstå den; ti den er så klart utformet som bare mulig og to hundre siders syllogismer strever med å få den innprentet. Luthers teologi river hjertet ut av kristendommen. Jeg sier: hans teologi, ikke hans forkynnelse, som ofte sier det stikk motsatte av hans teologi. Det var for denne teologis skyld at hans reform blev avvist. Hadde han arbeidet for en reform ut fra prinsipper som stod i samklang med den apostoliske tradisjon og med Evangeliet, så vilde Kirken ha vært ham takknemlig. Men lenge før han i det hele tatt tenkte på en kirkereform hadde han allerede utformet en frelseslære i overensstemmelse med sin nominalistiske filosofi og med sin egen sykelige forpinte sjeletilstand. En reform på grunnlag av et brudd med Evangeliet måtte bli avvist, akkurat som vi i våre dager avviser den kommunistiske samfundsfornyelse, ikke fordi vi miskjenner nødvendigheten av en ny social ordning, men fordi kommunismen vil bygge den på en materialistisk verdensanskuelse.

Også den katolske frelseslære blir i prof. Ihlens avhandling misforstått. Han påstår at han ikke har funnet hos Thomas av Akvino «nødvendigheten av et gudssamfund uavhengig av og ovenover all gjerning i et personlig barnesamfund med Gud. Denne radikale utilfredshet med sig selv og all ens gjerning, at man trenger syndenes forlatelse og den livets omskapelse som følger dermed kommer ikke til sin rett». Det er ikke vanskelig å opplyse professoren om hvor han kan finne det han savner hos Thomas. Les f. eks. *Summa theol.* I. Pars kv. 43. artikkel 5, 6, 7. Pars I. II. kv. 106. art. 1. kv. 110 art. 1. kv. 111 art. 1. kv. 112 art. 1, Pars II. II. kv. 23 art. 1. kv. 24. art. 7. kv. 45 art. 6. *Contra Gentes* IV. kap. 21. og 22. Dessuten fremstiller Thomas den samme lære i en mengde uttalelser i sine kommentarer over Matheus, Johannes og Paulus. Alt det prof. Ihlen med rette betegner som nødvendig: ydmykhet, syndsforlatelse, en grenseløs utilfredshet med sig selv, sjelens omskapelse, et personlig barnesamfund med Gud, ikke som virkning av, men som årsak til vårt religiøse og moralske liv, alt dette vil han finne fremstillet hos Thomas; klare, rene betraktninger, i lyset av et ophøiet åndsliv, som får sin klarhet ved et inderlig livssamfund med Kristus i Kirken. Og da vil professoren også innse at vår frelsesopfatning er noe helt annet enn «et kummerlig kompromiss». Er det kanskje et så tarve-

lig inntrykk man får når man i Bibelens første kapitel leser hvordan Guds almektige «Bliv!» lot skapningene stige frem fra intet og gav enhver etter dens vis å bli delaktig i Guds virkelighet og handlekraft? Noe lignende, men meget større skjer ved Guds frelsende nåde. Den skaper en ny natur, en ny verden inni oss selv. Også her virker Gud og skapningen hver på sin vis. Men når vi samvirker med Guds nåde, så er det slett ikke i kraft av våre naturlige evner, men i kraft av den nye livsenergi vi har felles med Kristus når vi er blitt «grener på Vintreet».

Pelagianisme eller semi-pelagianisme skal dette være? Pelagius benektet nødvendigheten av en overnaturlig hjelp til vårt religiøse liv. Semi-pelagianerne innrømmet at en slik hjelp er nødvendig, men de påstod at en viljesakt fra menneskets side måtte først forberede nådens virke. Begge disse anskuelser blev dømt som vranglærdommer, både av pavene personlig og av kirkemøtet i Orange (529). Ihlen vet det. En teologiprofessor må vite det. Hvordan kan han da med god samvittighet beskyldes den katolske Kirke for pelagianisme eller semi-pelagianisme. Ikke engang om molinismen er det riktig å påstå slikt.

I samme grad misvisende er utredningen om «Luthers syn på Kirken» av biskop J. C. Petersen. For ham er den katolske Kirke «en utvortes hierarkisk institusjon, en geistlig stat, der som sådan står som midler mellom Gud og menneskene». Mens Kirken er for Luther «en hellig menighet» er den for de katolske teologer bare «en utvortes frelsessannhet». Biskop Petersen har vel ikke gjort sig megen umake for å sette sig inn i vår teologi om Kirken. Det er sant at vi oppfatter Kirken som et organisert samfund med hierarki og autoritet, eller for å bruke Paulus' lignelse, som en organisme med forskjellige livsfunksjoner. Vi kan ikke oppgi dette syn uten å fornekte det Nye Testaments tallrike vidnesbyrd. Men alle disse livsfunksjoner gror frem av Kirkens indre guddommelige livsenergi som er Kristus selv, evig iboende i Kirken ved sin Ånd. Kirken består nok av et legeme, men også og fremforalt av en Ånd som gjør legemet til en levende organisme. Det fantes vranglærere, de såkaldte doketister, som frakjente Jesus et virkelig fysisk legeme, under påskudd av at det var uforenlig med hans guddommelige natur. Lutheranerne ligger under for en lignende illusjon, når de vil gjøre Kirken til noe helt usynlig, som ikke skal være ett med en synlig samfundsorganisasjon. De mener å hedre Ånden ved å unddra Ham de synlige samfundsformer. Det er et feilsyn. Ånden vilde ophøre å være ånd, hvis det ikke stod i hans makt å organisere det materielle. Kirken, det er nettop den religiøst organiserte menneskehet, hvor livsfunksjonene, «tjenestene», sier Paulus, er mangfoldige, men hvor alt lever og virker i kraft av Ånden (I. Kor. 12.). Kirken står altså ikke som en skillevegg, ikke engang som en midler mellom Jesus og oss, hvis man ved «midler» mener noe som hindrer vår direkte kontakt med Gud i Kristus.

Kirken, det er vi alle, forenet med hodet som er Kristus, ved Kristi egen livgivende og samfundsdannende kraft. Dette er vår lære. Den er langt fra det billede biskop Petersen tegner. Denne lære vilde han ha funnet hos alle gamle og nye katolske teologer, likesom hos kirkefedrene. Den nyere teologi legger vel stor vekt på å hevde Kirkens organisasjon fordi det var den Luther vilde tillivs, men de overser ikke derfor det indre, guddommelige livsprinsipp. Hadde Luther holdt fast ved den teologi han hadde funnet hos Augustinus, Bonaventura, Thomas, så vilde han på den ene side ha bevart en meget renere åndelighet i sitt syn på Kirken, og på den annen side vilde han ha undgått å ty til den politiske makt for å organisere sine menigheter. For det varte ikke lenge før han innså at man nu engang ikke kommer utenom en samfundsorden. Men så blev han nødt til å innføre en samfundsorden som ikke er homogen med Åpenbaringsens realiteter, en orden som ikke stammer fra Åndens guddommelige organisasjonsevne, men fra kongen eller landsfyrsten eller borgermesteren.

Mangt og meget vilde det være at si om den sande kirkes kjennemerke. Biskop Petersen mener med Luther at den kirke er den sanne «hvor ordet forkynnes rent og sakramentene forvaltes ret». «R e n t», «R e t t» det betyr det samme som overensstemmende med en norm. Hvilken norm? «Bibelen! sier protestantene, Bibelen, som vi leser under den Hellige Ånds veiledning». De katolske teologer svarer at Bibelen ikke kan være den endelige, avgjørende norm. Kristendommen kommer ikke av Bibelen, men Bibelen av kristendommen. Og erfaringen lærer at Bibelen løsrevet fra sin vesentlige sammenheng med kirke og tradisjon er blit årsak til endeløs splid. Hvordan kan den samme Hellige Ånd gjøres ansvarlig for så mange motsatte meninger om vesentlige religiøse og moralske problemer? I 4 hundre år har vi forgyeves ventet på svar. Skjelsord fikk vi høre massevis av, men intet fyldestgjørende svar, med mindre man kaller for svar det undertegnede en gang fikk av en Oxfordmann: «Guds logikk er ikke den samme som vår», visstnok et ekko av Luthers lære at en ting kan være sand i teologi og usand i filosofi, eller at den skjulte Gud kan motsi den åpenbarte. Bibelen er altså ikke den avgjørende norm, men Åpenbaringen. Og Åpenbaringen er ikke bare de bøker som enkelte disipler skrev, men Jesus Kristus selv med hele den fylde av sannhet og liv han gav og stadig gir sin kirke ved at leve i den. Og en av de livsfunksjoner eller «tjenester» som Jesu Ånd er ophav til er også den ufeilbare læremyndighet hvorigjennem han selv bevarer de åpenbarte realiteter uforfalsket. «Ego vero Evangelio non crederem, nisi me catholicae Ecclesiae commoveret auctoritas». Jeg vilde ikke tro på Evangeliet, dersom den katolske kirkes autoritet ikke bevæget mig til det. (St. Augustin).

Dette skulde også prof. Ihlen grundig overveie, han som ser så overlegent ned på oss som på «åndelig umyndiggjorte». Den lydighet kirken kræver er

ingen annen enn den som Jesus selv har krav på. Anti-modernistens mening er slett ikke å lenkebinde videnskapen, men at forsvare den overnaturlige åpenbaring mot det videnskapelige snobberi som vilde gjøre den såkaldte historiske Jesus til et annet vesen enn den vi kjenner og oplever ved vår tro. Vi er langt fra det vrægebillede den protestantiske polemik fremstiller når den kaller oss for treller under pavens tyranni, mens protestantismen skal være frihetens forjættede land. Er det kanskje Romerkirken som har brændt Mikael Servet? eller kastet Hans Nilsen Hauge i fængsel? eller fordrevet Lars Eskeland fra hans høiskole? Næsten alle protestantiske land er blitt protestantisert ved svik og samvittighetstvang, efter det kjente princip: «Cujus regio illius religio» (fyrstens religion skal være landets religion). Det er sant at protestantene ikke kjenner nogen liste over forbudte bøker. Protestantiske barn og ungdom leser uten kontroll de mest umoralske bøker når ikke foreldrene har et våkent øie. Modne eller umodne får protestantene lov til at lese bøker som innfører dem i marxismen, i teosofien, i buddhismen, i Freuds psykoanalyse, i alle former for gammel og ny hedenskap. Det er bare én lære de ikke får lov at bli bekjent med: den katolske. «Catholica non leguntur» (katolske bøker bør ikke leses) het det i Tyskland. Et formelt forbud mot katolske bøker består vel ikke; men det finnes nok andre veier for at verge sig mot «den katolske fare». Den katolske kirkes overhyrder er sig sit ansvar bevisst.

Frihet er ikke det samme som disiplinløshet; og personlighet består ikke deri at uerfarne sjeler uten videre skal bli et bytte for umoral, overtro eller en vantro videnskap, eller det religiøse kvaksalveri som driver sit uvesen i ly av den såkaldte protestantiske frihet. For videnskap og kultur betyr vårt forbud mot farlige bøker ingen fare. Alle katolikker som for sine studiers skyld er nødt til at lese bøker som står på «Index» får lov til det.

Også endel andre innlegg i «Vår lutherske arv» kunde gi anledning til en alvorlig imotegåelse. Boken vil nok ikke drive polemik, heter det. Men protestantismen kan nu engang ikke tænkes anderledes enn som en protest mot den katolske kirke. Polemikken ligger i dens innerste vesen. Så kommer da også dette «festskrift» igjen med en del av de fordommer, beskyldninger og vrangforestillinger som lever et så seigt liv i den videnskapelige protestantisme som i den populære. Kirken nedværdiges til et rike av denne verden; vår arefrygt for Kristi autoritet i kirken tolkes som trældom, vårt trosliv skal bare være blind underkastelse under dogmer, vår religion skal være blottet for inderlighet. Messeofferet, dette dyrebare minde om Jesu død, dette hellige møte med den korsfæstede Frelser kalles for «blasfemi» og for «en permanent krænkelse av det ene fullkomne offer som Kristus har bragt». Vår helgendyrkelse blir stemplet som avgudsdyrkelse; kirkens universelle karakter, som har sin dyre grunn i Jesu egen universelle menneskelighet, betegnes

som noget «kamelonaktig»; vårt trosliv skal bare inneholde sporadiske trekk av Evangeliet o.s.v. Beskyldninger som hundre ganger er blitt motbevist gjentas om igjen og om igjen med en slags kjæringeagtig påståelighet som om det tridentinske kirkemøte og 400 års teologisk og historisk arbeide kunde skaffes ut av verden med et par overlegne fraser. Og alt hvad lutherdommen i disse 400 år ved en logisk utvikling av sit oprør mot den apostoliske tradisjon og av sin subjektivisme har fremkalt av antikristne strømninger, alt dette ser man så meget som mulig bort fra.

Det var en meget viktigere gjerning at gjøre i anledning av 400 årsdagen for Norges protestantisering, nemlig den at rense den åndelige atmosfære som de norske protestanter, store og små, lever i, for al den usandhet den er mettet med. Prof. Kolsrud har i så henseende gitt eksemplet av ekte videnskapelighet på det historiske område. Men på andre områder er det også meget at gjøre. Hvert øieblik møter vi en hårreisende uvishet om den katolske religion, blandt de kultiverte som blandt de ukultiverte protestanter, blandt venlig sinnede og andre. Den katolskfiendelige propaganda, som undertiden fører til så sørgelige utskeielser, lever vel tildels på katolikkens synder og mangler; nu vel, også vi «bærer skatten i lerkar». Men i meget større utstrekning lever den på usannhet i dens tredobbelte form: feiltagelser, selvforskyldt uvidenhets, løgn. Og vel at merke: usannhet i opfatningen av lutherdommen like så meget som i opfatningen av katolicismen.

Skal det norske folk for enhver pris være luthersk, vel, så la det da bli bekjent med Luthers lære, ikke den som han har arvet av apostlene, kirkefædrene og de middelalderske teologer og mystikere, men den han selv har funnet på, den kan selv i sit hovedverk mot Erasmus fra Rotterdam betegner som lutherdommens vesen, den for hvis skyld alene han kom i konflikt med kirken. Stadig henviser man det norske folk til Luthers lille katekisme. Her finner det Herrens bøn, korsets tegn, de 10 Guds bud, dåpen og Nadvern, og skriftemålet og de kristne grunnogmer som inneholdes i den apostoliske trosbekjennelse, især frelsen ved Guds nåde i Kristus, kort sagt: værdier som også de katolske barn finner i sin katekisme og som i snart to tusind år er blitt forkynt i den katolske kirke, sant nok i sammenheng med andre kristne verdier, som Luther vilkårlig har kastet overbord. Men om den egentlige luthersk-lutherske lære står det ikke noe i den lille katekisme. Således vækkes det inntrykk at katolikkens religion er i strid med Evangeliet. Således sker det at næsten alle protestanter, også teologene, stadig betegner som hovedforskjellen mellom katolisismen og protestantismen det at protestantene vil opnå frelsen ved Guds nåde, mens katolikkene mener at kunne fortjene Guds nåde ved sine egne gjerninger. Luther selv har fremsat denne plumpe løgn mange ganger og han fikk den nok dypt inn-

prentet i den protestantiske sjel. Og så står han da som martyr for Evangeliets skyld, mens pavedømmet er antikristen og Romerkirken Satans synagoge.

Vi har ikke imot at man fremhæver de ædle trekk som finnes i Luthers personlighet; heller ikke at man fremstiller det religiøse forfall som gjorde en kirkereform nødvendig. Vi er ikke redde for sannheten.

Men vi steiler overfor den fremgangsmåte at ville utlede forfallet av ukristelige grunnsetninger i selve kirkens lære og organisasjon; vi beklager at protestantiske videnskapsmenn atter og atter benekter Romerkirkens vilje til en reform. Det er sant at reformkonceliet i Trient, efter menneskelig beregning, kom sørgelig sent. De som er forbauset over det anmodes om at lese hin tids politiske historie med de endeløse rænker fra verdslige maktens side mot kirkereformen. I det hele tat skulde protestantene i sin dom over kirkens sørgelige forfallsperioder ta hensyn til de historiske omstændigheter som gjorde kirkens menneskelige side, dens ytre samfundsliv på mange måter solidarisk med denne verden. Sannheten krever nok en streng dom over alt som er synd. Men kjærligheten, og selv den mest elementære livserfaring forbyr en at tolke alt ondt som et resultat av umoralske grunnsetninger eller av dårlige hensikter. En smule forståelse for den menneskelige svakhet, er det da så meget forlangt av kristne som eller vil ha mennesket fullstendig underkastet synden? Hvor helt anderledes dømmer protestantene om Luther! Hvor ømhændet man rører ved hans svake sider! Biskop Sigurd Normann skriver i «Vår lutherske arv» en avhandling om Luther som reformator. Den gjør inntrykk av en oppbyggelig helgenbiografi. Nu vel, jeg liker den trods alt bedre enn den gamle katolske lutherlegende, som heldigvis er død for længe siden. Men best av alt er dog sannheten blandet med — ikke forfalsket av kjærligheten. Og det er den jeg mest savner i den protestantiske polemik. Den er altfor sterkt behersket av det som tyskerne kaller «den antiromanske affekt». Var denne affekt ikke så sterk så vilde de lutherske teologer som omtaler oss finne det umaken verd at se litt nærmere på den katolske kirke i fortiden og i nutiden og at øve en smule kritikk likeoverfor de lumpne smædeskrifter som går fra hus til hus, istedenfor at anbefale dem som pålittelige opplysningskilder. Og de vilde da sikkert også ha følt hvor upassende det er at istemme lovsanger til ære for kirkespaltningen, på en tid da Antikrist netop på grunn av kirkespaltningen feirer sine store triumfer.

A. J. Lutz.

TAKK !

En foreløbig takk til alle våre kjære gjester som hjalp oss til å gjøre de Peer Gynt'ske gildekvelder til virkelige feststunder! Takken gjelder alle som har stått oss bi med arbeid, gaver, penge —

og så skal vi i neste nummer av «St. Olav» bringe nærmere referat.

„Ve det land — ”

Tale av kardinal Faulhaber.

«Ve det land, hvor Gud berøves familiene og ungdommen —!» med disse ord innledet kardinal-erkebiskop Michael van Faulhaber nylig en gripende preken, som han holdt for en veldig forsamling av katolikker og hvis hodepunkter vi gjengir etter et referat i «Osservatore Romano». Like i begynnelsen av sin tale opfordret han tillike de tilstedeværende nazistiske spioner til å holde sine referater av den i overensstemmelse med sannheten uten forvrengning og ikke gi rent religiøse betraktninger en politisk mening og utleggning. Derpå fortsatte han:

«Det tungeste tap man kan utsette mennesker for er å berøve dem troen på Gud. Ve — sier jeg atter — det land hvor Gud berøves familiene og ungdommen! Den største ulykke som kan komme over et folk er Gudsfornektelse. Barnene av et slikt folk blir faderløse, — de ligner reisende som ikke mer vet sin reises mål. Når man fjerner sig fra Guds trone og fornekter hans herskerrett forfaller man snart til menneskelig avguderi, ti hvor det rene og overnaturlige Gudsbegrep forfalskes, dukker hedenskapets avguder op — og det fører til ulykke for alle. Mennesket trenger Gud om det skal bli menneske: om det skal kunde beherske sine lavere instinkter og ikke synke ned på et animalsk stade. Mennesket trenger Gud for å kunne vise barmhjertighet og offervillig samarbeide på det felles beste.

Kristus går også nu i våre dager mellom oss og kaller den han utvelger: «Følg mig!» Og stadig blir også i våre dager hans guddommelige stemme hørt og fulgt. Til neste år vil statens bidrag til prestene bli innskrenket eller kanskje helt inndradd, men allikevel kommer mange unge menn med lysende øiner og ber om å bli optatt i presteseminiariene. Forrige år blev 750 ordenssøstre, beskjeftiget med opdragelses- og undervisningsarbeid, fordrevet fra Bayerns skoler, men tross all forfølgelse av de religiøse kongregasjoner og samfund ber stadig mange unge piker om å bli optatt i ordensstanden. Den ånd som inspirerer dette hører til vårt folks kostbareste skatter.

Efter å ha uttalt vektige ord om troens umistelige verdi gikk kirkefyrsten over til å omtale den nyhedenske presses fryktelige gudsbespottelser.

«Vi vet av historien at krenkelser og bespottelse av den allmæktige Gud alltid blir straffet. Vi gyser når vi på nesten hver side av tyske blader leser de frykteligste gudsbespottelser og i ånden ser vi apokalyptens engel stå beredt til å utgyte den guddommelige vredes bæger over jorden. Men vi vet også at Gud teller de rettfærdige før han straffer og at prøvelsens dager vil bli avkortet for de rettfærdiges skyld. Enhver av oss er ansvarlig for folkets skjebne. Men vi fortrøster oss ikke alene til den enkeltes rettfærdighet men vi bønnfaller for altrets fot: «Skån ditt folk, o Herre, og hold alle tuktelser fjern fra oss!»

Til sist kom kardinalen inn på den katolske Kirkes stilling under den nuværende forfølgelse: «Det blir påstått at religionen er i forfall og at kirkene står tomme. Dette er ikke sant. Tross all forfølgelse og undertrykkelse dør ikke det religiøse liv. Farer, trusler, repressalier og forfølgelser kan ikke ødelegge troen som bygger på vissheten om at Gud beseirer alle sine fiender. Vårt mot har først og fremst sin rot i en urokkelig tillit til Gud, som aldri vil svikte sin Kirke».

Pave Pius XI hedrer professor V. Bjercknes.

«Paven, den gamle pave, tenker stadig på nordmennene og ønsker innerlig å kunne gjøre noget, selv om han ikke kan gjøre meget for deres velferd og lykke» — med disse ord, likesom det øvrige av sin tale, fremført på tysk lykkønsket den Hl. Fader professor Vilhelm Frimann Bjercknes til hans utmerkede foredrag om Marconi og Hertz's videnskapelige arbeid. Anledningen var åpningen av årets første møte i det pavelige Videnskapsakademi, hvor paven presiderte i nærvær av kardinalstatssekretær Pacelli, seksten andre kardinaler, et flertall av de øvrige akademimedlemmer samt en del andre prominente personligheter hvoriblandt Marconis enke.

Møtet blev åpnet av akademiets formann pater Agostino Gemelli, O. F. M. sekretær for universitetet i Milano, hvorpå ordet blev gitt til professor Gian Carlo Vallauri, som i en vakker tale minnedes de i årets løp avdøde medlemmer lord Rutherford og marchese Guleilmo Marconi.

Derpå holdt det norske medlem, professor Vilhelm Bjercknes et fengslende videnskapelig foredrag om de viktigste nyvinninger innenfor sitt forskningsområde. Efter foredraget, som blev holdt på tysk, ga paven uttrykk for sin store anerkjennelse av profesorens videnskapelige innsats — en anerkjennelse som fikk varm tilslutning av alle de tilstedeværende. Prof. Bjercknes fremla ennvidere et meget interessant og verdifullt manuskript, hvori den store banebrytende videnskapsmann Hertz hadde nedlagt sine første iakttagelser av de elektriske bølger — et manuskript som den Hl. Fader underkastet et inngående studium.

I sin avsluttende tale gjentok paven allerførst sine hjertelige lykkønskninger til professor Bjercknes for de interessante ting han hadde meddelt og fordi han var kommet fra et så fjerntliggende sted som Oslo, hvor jo han representerte det pavelige videnskapsakademi som medlem av det: «geografisk sett er vel Oslo, er vel Norge oss fjernt men det betyr ikke at disse steder står den felles far, Kristi stedfortreders

hjerter fjernt — like så litt som de videnskapelig sett ligger fjernt. Den berømte professor Bjerknæs er jo således kommet fra dette Europas nordligste hjørne for å ta ordet i denne utsøkte akademiske forsamling. Dermed har han bragt oss sitt fedreland nær — og også nært fordi alle møtes i felles interesse for de problemer, han har lagt frem for oss. Det er oss en sann glede å se i vår midte den store Hertz's medarbeider professor Bjerknæs — den samme Hertz må jo også betraktes som Marconis åndelige far».

Efter at paven hadde talt noen tid om denne Hertz, banebryteren på det samme område, hvor Marconi og Bjerknæs har utmerket sig fortsatte han:

«Vi føler altså den største takknemmelighet mot Oslo-professoren, fordi han i en hel time med sterk innsikt og autoritet har talt til oss om så interessante emner. Han kommer jo fra den del av jorden hvor Marconis arbeid — som den Hl. Fader har fulgt fra begynnelsen av — yder tjenester, ikke som her under Romas varmende sol og Italias skyfri horisonter men i sne- og isregioner, i selve polarnatten — tjenester som ikke kan vurderes høit nok — tjenester som gang på gang viser sig å være til redning og frelse for så mange blant en befolkning, som er henvisst til å leve et farefullt liv på det ofte stormende hav».

Hans Hellighet fortsatte dernæst med å uttrykke sin erkjendtlighet overfor professor Bjerknæs idet han henvendte sig direkte til ham på tysk. Han takket ham av hele sitt hjerte fordi han hadde villet være tilstede og var kommet uten å ta hensyn til den lange og anstrengende reise. Og sammen med et hjertelig «velkommen», vilde han gi ham en hilsen med til sitt fedreland. Han vilde be ham si, at paven, den gamle pave stadig tenker på nordmennene og ønsker å kunne gjøre, selv om det ikke er meget han kan gjøre, iallfall noe til beste for dette folks velfærd og trivsel. Foruten denne varme hilsen som den Hellige Fader sender alle, men særlig de gamle og barna, måtte den kjære professor og medlem av akademiet forsikre sine landsmenn om pavens velsignelse og om at han holder av dem og stadig ber for dem til Gud. —

Og til slutt fremhevet paven hvorledes alle de erfaringer om den materielle verdens konsistens, som videnskapsmenn som Hertz og Marconi gjorde, bidrog til å kaste enn klarere lys over troens sannheter — hvilket hadde sin store betydning overfor alle som mener at videnskapen overflødiggjør og står i motstrid til troen.

Bibelen i alle katolske hjem

S. Steen	kr.	10.00
Moldes menighet	«	50.00
St. Olavs Forbund i Bergen	«	50.00
Før innkommet	«	2428.10

Ialt kr. 2538.10

To østerrikere - Hitler og Schuschnigg.

For kort tid siden traff to østerrikere sammen i Berchtesgaden: Hitler og Schuschnigg. Landsmenn av fødsel men vidt forskjellig i livsinnstilling, livsanskuelse og utvikling møttes de for å se om det var mulig å finne et modus vivendi som kunde bevare freden i Europa og samtidig tilgodese de krav som blev stillet fra tysk nasjonalsocialistisk side. I forholdet mellom de to stater stod Tyskland som den sterkeste — derfor måtte Schuschnigg reise til Hitler. Men at det var denne overordentlig makt-påliggende at dette møte fant sted netop på det tidspunkt viste den følgende søndags begivenhet: Hitlers store regnskapsavlegning overfor verdensopinionen gjennom hans 3 timer lange tale i riksdagen hvor han fremstillet sin innenrikspolitik i forhold til utenrikspolitikken. Dette kunde ikke skje før der var skaffet klare linjer.

Situasjonen blev avklart. De nasjonalsocialistiske ønsker overfor Østerrike vant en fullstendig seier — mer fullstendig kan den vel neppe markeres enn ved løslatelsen av dr. Rintelen, implisert i mordet på Dollfuss. Det østerrikske ministerium blev omdannet og har på et av sine viktigste poster fått den glødende nazist Seyss-Inquart like som utenriksministerstillingen også er blitt besatt efter Hitlers ønske med Guido Schmidt. Hvad den nærmeste fremtid vil bringe for nye ydmykelser for det stolte gamle østerrikske rike er derfor ikke godt å forutse —

Men i Hitlers og Schuschniggs personer tørner nu to riker sammen: det, som bygger på «Blut und Boden», som står jordbundet med staten som eneste anerkjent guddom — og det, for hvem staten er en av Gud skjenket misjon og alle dens borgere i første rekke Guds barn.

Forfatteren av «Mein Kampf» står mot forfatteren av «Dreimal Oesterreich». Fra første øieblikk Schuschnigg fikk statsstyret lagt i sine hender tok han det ikke som et personlig kamp- og maktmiddel men som et ansvar overfor Gud og mennesker. Han ønsket ikke «Anschluss» men «Zusammenschluss» med Tyskland — som kristen realpolitiker så han det som sin oppgave å beskytte den tyske kultur mot den barbarisering som nazismen innebærer. Da Dollfuss kjempet med døden, såret av to skudd i brystet, utpekte han Schuschnigg som sin efterfølger og gav ham derved ansvaret for det Østerrike, opbyget på «Quadragesimo anno»s prinsipper, som nu Hitler ser det som sin oppgave å nedrive. To landsmenn står mot hverandre — men netop denne omstendighet gjør det enn klarere for dem som har øine som kan se og øren som kan høre: i våre dager foregår kampen ikke mellom mennesker men mellom prinsipper — mellom Guds rikes krefter og «ondskapens hær under himlen». I øieblikket raser slaget på den tysk-østerrikske front, men kan vi være i tvil om hvor vår sympati er og hvem vi skal understøtte med alle gode sterke bønner?

Fasteprekener i Oslo

I St. Olavs kirke:

*Fasteprekener av Pater A. J. Lutz, O. P.
hver Fastetorsdag kl. 20.*

- Den 3. Mars: Jesus vor Fører.
Den 10. Mars: Hvordan vi skal vokse i troen.
Den 17. Mars: Bønnen med Kristus i Kirken.
Den 24. Mars: På syndens vei.
Den 31. Mars: Tilbake til Gud.
Den 7. April: «Kom alle til mig».

*

I St. Halvards kirke, Urtegt. 29:

*Fasteprekener over Jesu lidelse
av pater Leo v. Eekeren O.F.M.*

- I. Jesu sjel lidelse i Oljehaven.
- II. Judas' forrederi.
- III. Jesus foran Kaifas.
- IV. Den gruelige hudstrykning.
- V. Jesus dømmes til korsdøden.
- VI. Jesu lidelse på korset.
- VII. Jesu grusomme død på korset.

*

I St. Dominikus kirken. Neukerggaten 15;

*Conférences françaises par le Père Béchaux O. P.
chaque mardi de carême à 20 heures.*

8. Mars: L'Eglise évangélique.
15. Mars: L'Eglise supranationale.
22. Mars: La primauté de S. Pierre et du Pape.
29. Mars: Le célibat et le mariage dans l'Eglise.
5. April: L'Eglise et le communisme.

Herhjemme.

Bergen. Søndag den 27. februar avholdt St. Pauls menighet en meget vellykket fastelavnsfest med Mariaforeningen og Ynglinge-foreningen som arrangører. — Og festen må sies å være meget vellykket fra først til sist. — Kl. 8 var salen helt full, og festen blev åpnet med en morsom prolog, sunget av 4 av menighetens unge damer. Så gikk teppet op for aftenens hovedstykke: «Hos kapteinen». — Det blev meget godt spillet, og applausen var stor! Monsingore Snoeys holdt derefter en hjertelig tale til de tilstedeværende, hvori han opfordret alle til å more sig iaften efter beste evne. — Og så blev vi traktert med de herligste fastelavnsboller og sjokolade, og jeg skal si de gode saker fikk ben å gå på. Den tradisjonelle utlodning manglet heller ikke, og de utsøkte gevinster blev hilst med begeistring av de heldige vinnere. Det blev atter mørkt i salen, og teppet gikk op for en meget fornøielig sketsj: «Dikterspiren», som blev spillet av d'herre: Hans Hugar og Henry Jensen. Hadde ikke tiden vært så knapp, burde sketsjen ha vært spillet dacapo. — Henry Jensen vartet så op med en riktig god vise «Gammelosten», som blev hilst med kraftig applaus av det begeistrede publikum. Til slutt fik vi se enda en sketsj: «Overfallet», som også blev spillet meget godt. —

Klokken var vel nærmere 12, da publikum strømmet ut av lokalet, riktig oplivet av den morsomme fastlavnsfest.

P.

Hamar. Hamar Lokalforening av St. Olavs Forbund holdt 19. ds. sin årlige generalforsamling. Efterat årsberetning og regnskap var fremlagt og godkjent foretokes valg. Disse hadde følgende utfall: Som formann gjenvalgtes hr. P. Storbakken, næstformann blev hr. W. M. Tilley (ny) valgt.

Sekretær- og kasserervalget faldt på frk. A. M. Searre (tidligere næstformann), idet hr. L. P. Messel, som har innehatt disse hverv forlater Hamar i årets løp.

Selvskrevet styremedlem i flg. vedtekterne er sognepresten, velærv. pater Béchaux O. P.

Som revisor gjenvalgtes Borchgrevink, som også tildeltes hvervet som referent.

— Som delegeret til landsmotet valgtes foruten formannen herrerne Tilley og Messel.

— I tilfelle av at landsmotet vedtar centralstyrets forsalg til vedtaksforandringer er lokalforeningens formann valgt til å representere Hamar Lokalforening i centralstyret.

— Efter forhandlingerne grep hr. bankchef Parmann som glædet oss med å overvære generalforsamlingen ordet og redegjorde i korte træk for St. Olavs Forbunds virksomhet siden dets stiftelse. Han kom herunder spesielt inn på viktigheten av et godt arbeide i lokalforeningerne og uttalte tilslutt i vakre ordelag sitt beste ønske for Hamar Lokalforening.

— Tradisjonelt selskapielig samvær i den beste stemning avsluttede møtet. — nk.....

TRENNINGSLISTE.

fra «TIL GILDE MED PEER GYNT».

Fra Stabburet:

Stromper 22: Hanne Marie Tjensvold — Skjerf og votter 114: St. Antoniussøstrene — Trevarer: 102: fru Konrad — Smør 138: fru Ingrid Solberg — Smør 68: pater Vanneufville — Egg 349: M. Randsberg — Egg 233: Bjørg Ruyter — Ost 118: fru Germeten — øsje med smør 34: frk. Holm — Kurv med skonrokker 28: fru Thielemann — øsje m. smør 261: frkn. Hønsen og Rasmussen — kurv med skonrokker: St. Antoniussøstrene — boller m. erter 219: Solveig Siggerud — Spekepølse 134: pater Lutz — Fenalår 88: frk. Ellen Smith — Rull 239: frk. Marie Knudtson — Skinke 273: frk. Gjør — Flatbrød 142: fru Straith:

*

Dyr- og dukkebordet:

3 dyr 256: fru Else Arnesen — 3 dyr 274: frk. Rustad — 3 dyr 88: Margarethe Bongart — 3 dyr 67: Wangen — 3 dyr 161: fru Ranveig Farup — 2 dyr 195: frk. Marie Knudtson — 1 hare 202: fru Berntzen — 1 dukke 72: pater Vanneufville — 1 dukke 289: fru Sally Lund — 1 dukke 207: Kari Geist — 1 dukke 397: fru Ustvedt — 1 dukke 341: Astri Borg Müller — 1 dukke 61: frk. Elsa Svenneby.

*

Kolonialkurven: 523: Gunnar Geist.
Gevinstene kan avhentes i «St. Olav»s eksp.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akoidenstrykkeri.
(Inneh. Alf & Johs. Grønli).

Fastemandat 1938

for tiden fra askeonsdag 1938 til samme dag 1939. Etter de særlige fullmakter for Oslo Apostoliske Vikariat som den hellige Fader har overdradd mig, fastsettes følgende:

- I. Den påbudte faste skal holdes alle dager i de *firti dagers faste* — undtatt er søndagene —. Dessuten skal den holdes på *kvatemberdagene* og *vigiliedagene* før pinse, før *Marias optagelse*, før *Allehelgensfest* og før *jul*. Forpliktet til å faste på disse dager er alle fra de har fylt 21 til de har fylt 59 år. Fastebudet tillater et par stykker brød om morgenen, et fullstendig måltid til middag og et mindre måltid om kvelden. De to siste måltider kan byttes om.
 - II. *Abstinensbudet* forplikter alle som har fylt 7 år, til å avholde sig helt fra *kjøttmat*. Dette bud gjelder for alle *fredager* i året, *askeonsdag*, *påskelørdag*, alle *kvatemberdager* og de *vigiliedager* som er nevnt ovenfor. Ellers er *kjøttmat* tillatt; men på de befalte fastedager må de som er forpliktet til å faste, bare spise kjøtt *en gang* om dagen, til hovedmåltidet. Det er tillatt på alle abstinensdager å nyte kjøtt-supper og å bruke fleisk, fett eller blod *ved tilagning* av mat når kjøtt enten slett ikke eller bare i ringe mengde inneholdes i dem. Påskelørdag og julaften slutter både faste og abstinens kl. 12 middag. Alle dispenserer fra abstinensbudet bededag, fredag 6. november.
 - III. Tillatelse til å spise kjøtt på abstinensdagene med undtagelse av *Langfredag* gis: 1) til alle som pleier å få sin mat på spisesteder utenfor hjemmet eller hos ikke-katolikker; 2) til dem som er innbudte gjester hos ikke-katolikker; 3) til medlemmer og tjenere av en husstand hvor far eller mor ikke er katolikker; 4) til syke og rekonvalescenter.
 - IV. Alle sogneprester har myndighet til å dispensere *enkelte troende* fra faste- og abstinensbudet av viktige grunner, når ikke bare san-
- seligheten forlanger det. Alle andre skriftefedre som er godkjent av oss, meddeles her ved samme myndighet. De troende kan henvende sig til sin sogneprest eller sin skriftefar for å få nærmere opplysninger om fastebudet, f. eks. om ombytning av frokost og aftensmåltid.
 - V. Fordi faste- og abstinensbudet er blitt meget mindre strengt enn det opprinnelig var, skal *alle troende som er i stand til det*, i fastetiden legge en *almisse*, avpasset etter deres økonomiske forhold, i de bøsser som i dette øiemed skal settes op i alle kirker og offentlige kapper, med påskrift: «*Fastealmsisser*». Disse fastealmsisser som skal nyttes til beste for våre kirkelige institusjoner, skal sendes til det *Apostoliske Vikariat*. Den som ikke er i stand til å gi en slik almisse, skal be den smertefulle rosenkrans på søndagene i fastetiden for Kirkens anliggender.
 - VI. I de såkalte *lukkede tider*, d. e. fra og med *askeonsdag* til og med *påskefesten* og fra og med *første adventsøndag* til og med *julefesten*, må det ikke holdes høitidelige brylluper. I *selve faste- og adventtiden* skal de troende overhode avholde sig fra *dans* og *andre støiende offentlige forlystelser*.
 - VII. Tiden til å oppfylle Kirkens bud om *påskeskommunionen* fastsettes til tiden fra *Palme-søndag* til og med *Treenighetsfest*.
- Dette fastemandat skal leses op i alle kirker og offentlige kapell søndag Quinquagesima.
- Gitt i Oslo, 2. februar 1938.
- † *Jacob Mangers*.
Apostolisk Vikar. Biskop av Selja.